

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Lenky Kaniové, soudkyně Jiřiny Chmelové a soudce Ivo Pospíšila v právní věci žalobkyně: **JUDr. M. K.**, zastoupena JUDr. Jaroslavem Brožem, advokátem se sídlem Marie Steyskalové 767/62, Brno, proti žalované: **předsedkyně Městského soudu v Praze**, se sídlem Spálená 6/2, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 1. 8. 2023, č. j. Spr 1912/2023, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 11. 2024, č. j. 6 A 120/2023 - 113,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalované **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně vedla jakožto předsedkyně odvolacího senátu Městského soudu v Praze řízení ve věci sp. zn. 18 Co 6/2023, jehož předmětem byla změna úpravy rodinných poměrů dvou nezletilých sourozenců (chlapce a dívky) narozených v roce 2009. Tomuto řízení předcházelo prvostupňové rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 3, jenž změnil úpravu poměrů nezletilých z roku 2015 tak, že oba nezletilé svěřil do péče otce, matce stanovil povinnost platit na nezletilé výživné a blíže neupravil styk nezletilých s matkou. V rámci odvolacího řízení žalobkyně spolu s referující členkou senátu a třetí členkou senátu vedla dne 22. 2. 2023 ve smyslu § 100 odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále „o. s. ř.“), výslech nezletilých (s ohledem na faktickou povahu tohoto úkonu je žádoucí

používat spíše termín pohovor) za účelem poskytnutí potřebných informací nezletilým a zjištění jejich vlastního názoru. Pohovor trval přibližně 70 minut a byl z něj pořízen zvukový záznam. Za způsob vedení tohoto pohovoru udělila žalovaná žalobkyni podle § 88a zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), výtku. Uvedla, že účelem pohovoru nebylo, aby odvolací soud nezletilým vnutil názor soudních osob ohledně úpravy rodinných poměrů, ale aby zjistil vlastní názory nezletilých. Přesto ale žalobkyně spolu s referující členkou senátu vyvíjely na nezletilé nátlak, aby změnili svůj negativní postoj ke styku s matkou, přičemž jimi vyjádřené postoje označovaly za nenormální. Žalobkyně dále podle žalované nezletilým jejich postoj ke styku s matkou intenzivně vyčítala za použití zcela nevhodných příměrů a v okamžiku, kdy se nezletilá rozplakala, vedla pohovor ještě dalších 30 minut až do okamžiku, kdy se oba nezletilí podvolili nátlaku a akceptovali úpravu styku s matkou v podobě, kterou prosazovaly žalobkyně a referující členka senátu. Žalovaná rovněž konkrétní pasáže pohovoru ve výtce odcitovala. Způsobem vedení pohovoru žalobkyně podle žalované také nezachovala nestrannost a namísto zjišťování názoru nezletilých podrobovala jejich názory kritice. Žalovaná rovněž zdůraznila, že žalobkyně nepokládala za vhodné se nezletilým omluvit, ale současně přihlédla i k tomu, že šlo o zcela ojedinělý exces v její dlouhé soudcovské kariéře a že se žalobkyně dopustila popsaného excesu nejspíš v přesvědčení, že daným způsobem napomůže k obnovení vztahů dětí s matkou.

[2] Žalobkyně se žalobou podanou u Městského soudu v Praze jakožto soudu správního (dále „městský soud“) domáhala zrušení výtky. Městský soud její žalobu zamítl. Podle jeho přesvědčení pohovor slouží ke zjištění názoru nezletilých a realizují se jím participační práva dětí na soudním řízení. Dítě, které je schopno formulovat své názory, má právo tyto názory svobodně vyjadřovat. Městský soud měl za to, že žalovaná vymezila vytykané jednání žalobkyně správně, neboť ta opakovaně a intenzivně naléhala na nezletilé s cílem přesvědčit je o nesprávnosti a nevěrohodnosti jejich postojů. Projevený názor nezletilých považovala za závadný, odsuzovala jej a podrobovala ho kritice. Chování matky, které bylo podle nezletilých příčinou vzájemných konfliktů, naopak omlouvala a nabízela pro něj vlastní zdůvodnění. V pohovoru takto pokračovala i přes pláč nezletilé. Žalobkyně tímto jednáním vybočila ze své zákonné povinnosti vést pohovor tak, aby nezletilí obdrželi informace k řízení a vyjádřili svůj informovaný názor a přání. Cílem pohovoru nemá být autoritativní působení na nezletilé za účelem změny jejich postojů. K otázce použitelnosti výtky na takto zjištěný exces městský soud uvedl, že zákonná úprava výtky je značně strohá. Výtkou je možné podle zákona o soudech a soudcích řešit drobné nedostatky v práci nebo drobné poklesky v chování. Rozdíl mezi kárným opatřením a výtkou tkví v intenzitě kárného provinění. Podle městského soudu šlo výtka postihnout i výše popsané nevhodné chování žalobkyně při vedení pohovoru s nezletilými, které bylo postaveno na svébytném výchovném působení na nezletilé, avšak takové působení nekoresponduje se zákonným účelem pohovoru. Účelem civilního soudního řízení nemůže být výchova nezletilých pojata tímto způsobem. Namítala-li žalobkyně, že žalovaná hodnocením rozhodovací činnosti senátu ve výtce zasáhla do její soudcovské nezávislosti, městský soud poznamenal, že výtka nebyla uložena za to, jak odvolací senát ve věci rozhodl, ale toliko za způsob vedení pohovoru, který odporoval zákonu. Žalobkyně tedy obdržela výtka toliko za neodborný a neadekvátní postup v řízení. Výtka proto nemá přímou souvislost s nezávislostí soudce při rozhodovací činnosti. Pokud žalobkyně uvedla, že žalovaná ji postavila před volbu

pokračování

mezi omluvou nezletilým a sankčním postihem ve formě výtky, městský soud souhlasil, že požadavek žalované na omluvu nemá zákonné ukotvení (mohlo jít pouze o etický apel žalované na žalobkyni), čímž jej ani nelze vynutit. Výtku nicméně žalovaná neformulovala tak, že by šlo o úkon učiněný v důsledku nevyhovění požadavku na omluvu nezletilým. Jedná-li se pak o odkazy k ustanovení právních předpisů, které měla žalovaná porušit a které byly uvedeny bez vazby na skutkové okolnosti, podle městského soudu nebylo možné tento žalobní bod kvůli jeho nekonkrétnosti vypořádat.

II. Kasační stížnost a následná vyjádření

[3] Proti rozsudku městského soudu podala žalobkyně (dále „stěžovatelka“) kasační stížnost. Výtku lze podle jejího názoru uložit jen za závažná provinění a hrubé porušení povinností, avšak zjištěný skutkový stav žalovaná vyhodnotila jen jako drobný nedostatek v práci. Nebyly tak dány důvody k udělení výtky. Sama stěžovatelka však měla nadále za to, že se nedopustila vůbec žádného, tedy ani drobného pochybení. Žalovaná a městský soud rovněž nerespektovaly její právo na individuální posouzení věci. Z širšího kontextu vytrhly několik vět z pohovoru s nezletilými a nepřihlédly k dalším okolnostem, za nichž k pohovoru došlo. Doplnila, že otec nezletilých při zprostředkování výchovného působení na nezletilé selhal. Proto jej musel zajistit odvolací soud, jehož cílem bylo prolomit zaužívaný stereotyp chování nezletilých, kteří styk s matkou pouze slibovali, ale poté jej nerealizovali. Postup odvolacího senátu odpovídal identifikaci nejlepšího zájmu dětí, jímž je výchova oběma rodiči. Kritický dialog byl tedy v nejlepším zájmu nezletilých, které podle stěžovatelky jejich otec manipuloval a kteří svým faktickým jednáním nerespektovali autoritu soudu. Náhled na cíle pohovoru ze strany městského soudu byl podle stěžovatelky projevem povrchního formalismu, který odhlíží od hodnotové dimenze (úcta k oběma rodičům, respekt k základním hodnotám společnosti). Výchovné působení soudu je přitom obecným principem platným pro všechny druhy řízení. Výtku považovala za vážný zásah do svých subjektivních práv (má difamační účinek), neboť ve své pozici vždy důsledně dbala slibu soudce o rozhodování podle svého nejlepšího vědomí a svědomí.

[4] Stěžovatelka se rovněž vymezila proti popisu okolností rozhodných pro udělení výtky, kdy podle ní při pohovoru nešlo o pláč nezletilé, ale pouze o „dvojí vzlyknutí“, které navíc stěžovatelka vnímala jako projev sebereflexe nezletilé.

[5] Stěžovatelka poukázala též na porušení základních zásad činnosti správních orgánů ze strany žalované. Správní orgány předně musí postupovat v souladu s právními předpisy, ale žalovaná věc odmítla posuzovat podle čl. 9 a 18 Mezinárodní úmluvy o právech dítěte a vybraných ustanovení zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, která staví na právu dítěte na výchovu oběma rodiči a odpovědnosti obou rodičů za výchovu dítěte. Žalovaná postavila své rozhodnutí výlučně na § 867 občanského zákoníku a na § 100 odst. 3 o. s. ř., které navíc chybně interpretovala. Stěžovatelka připomněla též zásadu proporcionality s tím, žalovaná použila výtku jakožto odplatu, resp. nátlak vyplývající z toho, že se stěžovatelka a referující soudkyně odmítly nezletilým za pohovor omluvit. Dovožovala i překročení pravomoci žalované, která má pouze vytvářet podmínky k řádnému výkonu soudnictví a jakékoli výjimky z tohoto oprávnění musí být vykládány přísně restriktivně s ohledem na nezávislost a nestrannost soudu. Skutečnost, že žalovaná připustila možnost vyřešit záležitost omluvou, navíc vylučuje, že by jednání stěžovatelky mělo intenzitu kárného provinění, a rovněž dokládá zneužití pravomoci žalované k nátlaku na stěžovatelku a referující soudkyni.

[6] Dále stěžovatelka upozornila, že žalovaná dostatečně nezjistila skutkový stav. Podkladem pro rozhodnutí byly pouze vybrané věty z pohovoru, aniž by byl v řízení proveden důkaz obsahem celého spisu ve věci změny úpravy rodinných poměrů. Žalobkyně provedení tohoto důkazu navrhovala. Rovněž poukázala na to, že i když účastníci řízení souhlasili s rozhodnutím ve věci bez jednání, městský soud neměl přistupovat k opakování

pokračování

důkazu přehráním záznamu z pohovoru bez přítomnosti účastníků. Postup, kdy soud v průběhu řízení dokazuje, aniž by nařídil jednání, je vadou řízení s vlivem na zákonnost rozhodnutí. Napadený rozsudek městského soudu také považovala za nepřezkoumatelný, neboť městský soud opomenul zkoumat subjektivní stránku jednání žalobkyně. Rozsudek je rovněž nesrozumitelný a vnitřně rozporný, neboť potvrzuje důvodnost výtky, ačkoli žalovaná připustila možnost pouhé omluvy za vytykané jednání, čímž stěžovatelčino jednání nemohlo mít intenzitu kárného provinění, a připouští, že i když je výtka spjata jen s hrubými pochybeními, šlo ji uložit i za pochybení, které bylo vyhodnoceno jen jako drobné. Stěžovatelka upozornila i na to, že městský soud dospěl k závěru, že pohovor neměl vliv na výsledek řízení ve věci úpravy poměrů nezletilých, což podle ní rovněž dokládá, že výtka vůbec neměla být uložena.

[7] V řízení před městským soudem také podle stěžovatelky rozhodoval vyloučený soudce. Konstatovala, že právo na zákonného soudce nemůže vytěsnit právo na nezávislý a nestranný soud, a představa zákonného, avšak podjatého soudce, je významovým protimluvem. Připomněla, že předseda senátu městského soudu (JUDr. Ladislav Hejtmánek) učinil prohlášení o přátelských vztazích k žalované, čímž byla objektivně dána pochybnost o jeho nestrannosti. K tomu zdůraznila, že např. jednací řád Evropského soudu pro lidská práva zapovídá, aby rozhodoval ve věci soudce, který má podřízený vztah s kteroukoli ze stran sporu (předseda senátu městského soudu je přitom v této věci formálně podřízen žalované coby předsedkyni tohoto soudu). Městský soud tak podle stěžovatelky prezentoval pouze účelovou apologetiku žalované, která je současně nadřizenou rozhodujícím soudcům.

[8] Žalovaná se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnila s napadeným rozsudkem. Shrnula, že stěžovatelka vedla s nezletilými pohovor, jehož účelem bylo zjištění jejich názoru na úpravu rodinných poměrů. Účelem nebylo děti vychovávat. Navzdory tomu se však stěžovatelka pokoušela prostřednictvím pohovoru obě děti „napravit“ v tom, v čem se jí jejich chování nelíbilo. Pohovor vedla tak dlouho, dokud se nezletilí nepodvolili jejímu názoru, a to i přes významné rozrušení nezletilých. Výtkou nemohlo být zasaženo do soudcovské nezávislosti stěžovatelky, neboť výtka jí nebyla udělena za to, jak nakonec stěžovatelka (v rámci odvolacího senátu) o úpravě rodinných poměrů rozhodla, nýbrž výhradně za její excesivní chování při pohovoru. Udělení výtky rovněž nemohlo ovlivnit výsledek řízení, neboť výtku žalovaná udělila až poté, co bylo odvolací řízení skončeno. Žalovaná podotkla, že se neztotožňuje s názorem, že soudce se v průběhu řízení může chovat excesivně za podmínky, že finálním výsledkem řízení je spravedlivé rozhodnutí. Dodala, že před udělením výtky se stěžovatelkou a referující členkou senátu jednala a požádala je, aby si poslechly záznam pohovoru s tím, zda není namístě se nezletilým omluvit. I soudci dělají chyby, ale většinou jsou schopni se k nim postavit čelem. Stěžovatelka ovšem žádné pochybení nepřipustila. Výtka nicméně nebyla udělena za to, že se stěžovatelka nezletilým neomluvila, ale za jednání, které žalovaná ve výtce podrobně popsala.

[9] Na vyjádření žalované reagovala stěžovatelka replikou. V ní nad rámec obsahu kasační stížnosti uvedla, že v době pohovoru měli nezletilí již 14 let. Bylo tedy záhodno, aby si své postoje k matce obhájili (vysvětlili je). Odvolací senát potřeboval znát příčiny toho, proč se s matkou nechtějí stýkat. V rámci pohovoru byli nezletilí seznámeni

i s hodnotovým přístupem senátu, jenž lze zkráceně vyjádřit tezí „cti otce svého i matkou svou“. Stěžovatelka připomněla, že k obecným zásadám občanského soudního řízení patří podle § 1 o. s. ř. nejen spravedlivá ochrana práv, ale i výchova k zachování zákonů, čestnému plnění povinností a úctě k právům jiných osob. Dále uvedla, že nezávislost soudce musí trvat po celou dobu řízení, ne jenom v okamžiku finálního rozhodnutí. Žalovaná dále podle stěžovatelky zlehčovala podstatnou skutečnost, že ji a referující soudkyni postavila před volbu mezi omluvou a kárným postihem. Omluvu zákon nezná, čímž žalovaná vybočila z výkonu své pravomoci v mezích zákona a degradovala výkon spravedlnosti celého senátu. Stěžovatelka uzavřela, že se odmítá stát objektem tápání žalované při výkonu kárné pravomoci, kterým zasahuje do nezávislosti soudní moci.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti nejprve hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná, má rovněž požadované náležitosti, byla podána včas a oprávněnou osobou. Důvodnost kasační stížnosti soud posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Přitom zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti [§ 109 odst. 3, 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“)].

[11] Kasační stížnost **není důvodná**.

[12] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku. Stěžovatelka totiž uváděla, že městský soud opomenul zkoumat subjektivní stránku jednání žalobkyně, a rovněž upozornila na nesrozumitelnost a vnitřní rozpornost rozsudku.

[13] K problematice nepřezkoumatelnosti soudních rozhodnutí se ve své judikatuře kasační soud již mnohokrát vyjádřil (srov. např. rozsudky NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, č. 133/2004 Sb. NSS, a ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 - 73, č. 787/2006 Sb. NSS). Nepřezkoumatelnost může být způsobena buďto nedostatkem důvodů, o které je rozhodnutí opřeno, anebo nesrozumitelností. Není však projevem nenaplněné subjektivní představy stěžovatele o tom, jak měl krajský (městský) soud rozhodnout, resp. jak podrobně by měl být rozsudek odůvodněn (srov. např. rozsudky NSS ze dne 28. 2. 2017, č. j. 3 Azs 69/2016 - 24, a ze dne 27. 9. 2017, č. j. 4 As 146/2017 - 35).

[14] Nejvyšší správní soud nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku neshledal. Jedná-li se o tvrzenou nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů, Nejvyšší správní soud podotýká, že městský soud obecnou námitku týkající se subjektivní stránky stěžovatelčina jednání (či spíše stručného odkazu na to, že nelze dovozovat, že stěžovatelka chtěla nezletilé jakkoli poškodit či jim způsobit příkoří) neopomenul, neboť zmínil, že je zjevné, že žalovaná žalobkyni nevytkla její vnitřní postoj k věci, ale pouze ústní projev při pohovoru (bod 47 napadeného rozsudku), s tím, že dodal, že stěžovatelka vedla pohovor nad rámec jeho zákonného účelu s cílem autoritativně působit na nezletilé, což ostatně sama v podané žalobě připustila (bod 49). Městský soud tak popsal, že stěžovatelka sama připustila, že měla v úmyslu autoritativně svým jednáním působit na nezletilé za účelem změny jejich postoje.

pokračování

Lze zdůraznit, že stěžovatelka v žalobě nijak nenamítala, že by šlo o jednání, které by nebylo zaviněné (alespoň nedbalostně), proto městský soud nebyl povinen se této otázce podrobněji věnovat (případně vysvětlovat, že i kdyby neměla v úmyslu poškodit nezletilé, tak měla a mohla vědět, že jí zvolený způsob vedení pohovoru může mít dopady na psychický stav nezletilých).

[15] Co se týče nepřezkoumatelnosti rozsudku pro nesrozumitelnost, Nejvyšší správní soud má posouzení městského soudu za jednoznačné a vnitřně konzistentní. Městský soud předně vysvětlil, že výtku lze ukládat i za drobnější pochybení (zejména body 58 až 61 napadeného rozsudku), přičemž jednání stěžovatelky při pohovoru šlo podle jeho názoru považovat právě za tento typ nedostatku v práci (bod 65). Vyřizování hrubých pochybení je pak s ohledem na odstupňovanou intenzitu pochybení vyhrazeno návrhům na zahájení kárného řízení (bod 57). K navrhované omluvě městský soud poznamenal, že výtka nebyla formulována tak, že jde o úkon v důsledku skutečnosti, že se stěžovatelka odmítla nezletilým omluvit, čímž nešlo o sankci za neuposlechnutí výzvy k omluvě (bod 92). Omluvu, i přes její neukotvení v zákoně, městský soud považoval za příklad etického chování soudce. Dále doplnil, že judikatura týkající se kárných řízení ji rovněž chápe jako polehčující okolnost. Jde-li o vztah udělení výtky a zákonného výsledku řízení, městský soud opakovaně připomněl, že stěžovatelka obdržela výtku pouze za způsob vedení pohovoru, nikoli za to, jak nakonec rozhodla. I přes její kvalifikované meritorní rozhodnutí totiž nebylo možné odhlédnout od procesního pochybení spočívajícího v neadekvátním vedení pohovoru s nezletilými, kterého se stěžovatelka ve věci dopustila (např. body 69, 74 a 77 tamtéž).

[16] Důvodnost kasační stížnosti nezakládají ani tvrzené vady řízení. Pokud jde o dokazování zvukovým záznamem pohovoru bez nařízení jednání, Nejvyšší správní soud upozorňuje, že podle konstantní judikatury se ve správním soudnictví dokazování správním spisem neprovádí (rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 18. 12. 2018, č. j. 4 As 113/2018 - 39, č. 3836/2019 Sb. NSS, bod 36, rozsudky NSS ze dne 27. 9. 2006, č. j. 7 Afs 39/2005 - 53, ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008 - 117, či ze dne 29. 6. 2011, č. j. 7 As 68/2011 - 75). Právě ve správním spise je přitom obsažen zvukový záznam pohovoru. Městský soud dokazování nad rámec obsahu správního spisu neprováděl, přičemž odůvodnil, proč neprovedl stěžovatelkou navrhované důkazy (viz body 29 a 30 napadeného rozsudku). Nenařízení jednání v nynější věci za účelem dokazování tak nemůže představovat vadu řízení.

[17] Stěžovatelka v kasační stížnosti namítla též podjatost členů senátu městského soudu (a to ze systémového i individuálního hlediska), kvůli čemuž měla za to, že řízení před městským soudem bylo zatíženo vadou zmatečnosti. Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že stěžovatelka obdobnou námitku řádně uplatnila v řízení před městským soudem, přičemž Nejvyšší správní soud o ní rozhodl usnesením ze dne 10. 1. 2024, č. j. Nao 175/2023-39 (dále „usnesení o nepodjatosti“), tak, že zamítl návrh na vyloučení soudců rozhodujícího senátu městského soudu i návrh na přikázání věci jinému soudu. Na označené usnesení o nepodjatosti Nejvyšší správní soud odkazuje s tím, že stěžovatelka neuvedla žádné nové skutečnosti zakládající pochyby o nestrannosti soudců městského soudu, pouze nesouhlasila se závěry Nejvyššího správního soudu obsaženými v tomto usnesení a postavila proti nim vlastní právní argumentaci. Nynější řízení o kasační stížnosti nicméně nemůže mít charakter

řízení o opravném prostředku proti předchozímu pravomocnému usnesení Nejvyššího správnímu soudu, neboť kasační stížnost je výhradně opravným prostředkem proti rozhodnutí krajského (městského) soudu ve správním soudnictví (§ 102 s. ř. s.). S ohledem na posouzení obsažené v usnesení o nepodjatosti Nejvyšší správní soud nepřisvědčil stěžovateli, že v řízení před městským soudem rozhodoval podjatý (vyloučený) soudce, protože nebyla dána ani zmatečnost řízení před tímto soudem. S ohledem na výrok I tohoto rozsudku rovněž postrádá smysl, aby Nejvyšší správní soud věc přikázal k novému projednání jinému krajskému soudu, jak stěžovatelka v kasační stížnosti navrhovala.

[18] Jestliže stěžovatelka v kasační stížnosti argumentuje tím, že výtka lze ukládat pouze za hrubá (závažná) pochybení, přičemž její pochybení žalovaná vyhodnotila toliko jako drobné, Nejvyšší správní soud podotýká, že podle znění § 88a zákona o soudech a soudcích může orgán státní správy soudů *drobné* nedostatky v práci nebo *drobné* poklesky v chování vyřídit tím, že je soudci vytkne, je-li to postačující. Toto ustanovení kasační soud nicméně v minulosti vyložil tak, že závadné jednání soudce musí nabýt určité intenzity, aby za něj mohla být udělena výtka, neboť cílem tohoto opatření není postihovat zcela bagatelní pracovní nedostatky. Výtka se tedy uděluje za pochybení, která nejsou bagatelní, ale současně jejich intenzita nepřesáhne hranici kárného provinění (rozsudek NSS ze dne 14. 7. 2023, č. j. 2 As 368/2020 - 49, body 60 až 62, usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 10. 7. 2018, č. j. 9 As 79/2016 - 41, zejména body 20, 29, 37 a 39, srov. též rozsudek NSS ze dne 27. 11. 2015, č. j. 4 As 173/2015 - 31, body 28 až 30). Nejvyšší správní soud současně upozorňuje, že žalovaná jednání vytknuté stěžovatelce nepovažovala za bagatelní, neboť na základě popisu skutkového stavu stěžovatelku upozornila, že pokud by v budoucnu vedla pohovor s nezletilými obdobným způsobem znovu, již by musela přistoupit k *ultima ratio* řešení v podobě podání kárného návrhu. K tomuto návrhu v nynějším případě nepřistoupila především s ohledem na to, že se jednalo o zcela ojedinělý exces ve stěžovatelčině dlouhé soudcovské kariéře.

[19] Jak shrnul Nejvyšší správní soud v bodě 55 citovaného usnesení rozšířeného senátu č. j. 9 As 79/2016 - 41, *„[v]ýtka stojí svou povahou někde uprostřed tří možných opatření, jimiž disponuje příslušný dohledový orgán po zjištění porušení profesních povinností dotčené osoby. Jde o opatření v obecném smyslu tohoto slova, rozumíme-li jím reakci na jakékoliv porušení povinností příslušníka dané profese zakládající jeho odpovědnost. Účelem výtky je možnost flexibilně postihnout takové **nedostatky a poklesky, jež svojí menší závažností neodůvodňují zahájení kárného řízení.** V praxi se zpravidla jedná o kratší a ojedinělé průtahy v řízení, drobná porušení procesních předpisů, drobné poklesky v chování, které odporují profesním etickým zásadám (např. nevhodné chování vůči účastníkům řízení a dalším osobám, ojedinělé požití alkoholu v pracovní době apod.). Nutno zdůraznit, že mezi bezvadným plněním povinností příslušníka profese a takovým porušením, které naplní znaky kárného provinění, existuje poměrně široká „šedá“ zóna, kterou nelze vymezit ani nějakým výčtem konkrétních situací, ani stanovením „mantinelů“ ji ohraničujících. V ní se nachází prostor pro udělení výtky, nedostačují-li reakce jemnější či měkčí.“* (Zvýraznění v citaci doplnil NSS.)

[20] Z hlediska výše uvedených závěrů se nelze v plné míře ztotožnit s názorem stěžovatelky, že výtka lze soudci ukládat pouze za závažná pochybení. Pro taková porušení povinností slouží návrh na zahájení kárného řízení. Výtka je z pohledu judikatury

pokračování

„manažerským“ nástrojem předsedy soudu pro postihnutí méně závažných, avšak nikoli již zcela bagatelních pochybení. Odkazuje-li stěžovatelka na rozsudek NSS č. j. 2 As 368/2020 - 49, z něhož dovozuje možnost použití výtky jen v případech hrubých pochybení, Nejvyšší správní soud konstatuje, že i tento rozsudek vychází z výše popsaného rozčlenění opatření podle intenzity pochybení (závažnosti) s tím, že uzavírá, že opravdu závažná pochybení již musí být projednávána v kárném řízení (viz bod 56 rozsudku). Skutečnost, že uvedený rozsudek současně podotýká, že pro udělení výtky je nezbytné, aby pochybení mělo určitou vyšší intenzitu (nejednalo se tedy o bagatelní profesní selhání; viz bod 60 tamtéž), nijak nevylučuje výše popsané úvahy o povaze výtky jakožto opatření ležícím „někde uprostřed“ možných nástrojů dohledového orgánu. Nejvyšší správní soud také doplňuje, že neexistuje žádný taxativní výčet konkrétních pochybení, za která lze soudci udělit výtku. I v rámci naznačeného členění opatření dle intenzity profesního pochybení tudíž existuje poměrně široká „šedá zóna“, kterou musí vyplnit úvaha dohledového orgánu založená na posouzení konkrétního skutkového stavu. Taková úvaha pak přirozeně podléhá přezkumu ze strany správních soudů.

[21] Nejvyšší správní soud musí v návaznosti na námitku stěžovatelky částečně korigovat právní názor městského soudu uvedený v bodech 58 až 64 napadeného rozsudku, který může evokovat, že výtku podle § 88a zákona o soudech a soudcích lze udělit také za zcela nezávažná pochybení. Z výše citované judikatury je totiž patrné, že pro udělení výtky soudci je nutné naplnit určitý minimální stupeň závažnosti jednání. Ten je ovšem podle citované judikatury naplněn i v případě nevhodného chování soudce vůči osobám participujícím na soudním řízení. Právě za takové typové chování (neadekvátní vedení pohovoru s nezletilými) udělila žalovaná stěžovatelce výtku, přičemž své rozhodnutí odůvodnila s odkazem na konkrétní pasáže pohovoru a rozpor se zákonným účelem pohovoru. Protože Nejvyšší správní soud má za to, že takto popsané jednání zejména s ohledem na opakovanou a velmi nevybíravou kritiku názorů nezletilých, bagatelizaci jejich emocí a prožitků a s ohledem na pokračování v pohovoru i přes evidentní a trvající rozrušení dívky zcela jednoznačně naplnilo onen minimální stupeň závažnosti, závěr městského soudu o tom, že popsané jednání lze považovat za poklesek v chování podle § 88a zákona o soudech a soudcích (bod 65 napadeného rozsudku), je správný. Nepřesnost rozsudku týkající se právního vymezení výtky proto nezakládá nezákonnost napadeného rozsudku.

[22] Nejvyšší správní soud se rovněž ztotožňuje s názorem stěžovatelky, že výtka může mít difamační účinek. Kasační soud již v minulosti uznal, že výtka představuje zásah do profesní pověsti i osobnostní sféry soudce, přičemž může mít dopad např. na možnost dalšího kariérního růstu soudce (rozsudek NSS č. j. 2 As 368/2020 - 49, bod 10, usnesení rozšířeného senátu NSS č. j. 9 As 79/2016 - 41, bod 40, či rozhodnutí NSS ze dne 10. 1. 2014, č. j. 16 Kss 10/2013 - 84). K jejímu udělení je tedy nutné přistupovat obezřetně. Jelikož ale v tomto případě mělo pochybení stěžovatelky dostatečnou intenzitu, podle Nejvyššího správního soudu nešlo stěžovatelčino chování „přejít“ pouze s využitím nejmírnějšího manažerského opatření, tedy jakési ústní domluvy. I stěžovatelka coby soudkyně tak musí v návaznosti na své pochybení strpět zásah do své právní sféry, který založila výtka. Výtka v nynější věci rovněž nelze považovat za nepřipustný zásah do nezávislé rozhodovací činnosti stěžovatelky jakožto soudkyně, ani nejde o překročení pravomoci žalované. Žalovaná totiž stěžovatelce neudělila výtku za to, jak ve věci nakonec rozhodla, nýbrž pouze

za to, že v průběhu řízení vedla neadekvátním způsobem pohovor s nezletilými, a to na základě svého zákonného zmocnění podle § 88a zákona o soudech a soudcích. K udělení výtky rovněž došlo až po skončení řízení před odvolacím soudem (rozsudek odvolacího soudu ve věci péče o nezletilé byl vydán dne 22. 2. 2023 a výtka byla udělena až přípisem z 1. 8. 2023). Lze tedy vyloučit, že by právě posuzovaná výtka mohla posloužit jako nástroj moci výkonné (orgánu státní správy soudu) k ovlivnění rozhodovací činnosti soudu (srov. rozsudek NSS č. j. 2 As 368/2020 - 49, body 51 až 53 a bod 58).

[23] Pokud jde o nutnost zohlednění širšího skutkového a právního kontextu případu, Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že výtka byla stěžovatelce udělena pouze za způsob vedení pohovoru s nezletilými v průběhu odvolacího řízení, nikoli za meritorní rozhodnutí v této věci. Šlo tedy o úzce vymezený procesní postup stěžovatelky, který překročil zákonný rámec pohovoru podle § 100 odst. 3 o. s. ř. (resp. § 867 občanského zákoníku), jenž odráží participační práva nezletilých na řízeních, která se dotýkají jejich zájmů. Protože předmětem přezkumu nebylo samotné meritorní rozhodnutí odvolacího senátu, bylo nadbytečné, aby městský soud podrobně rozebíral skutkové okolnosti týkající se rodinných poměrů nezletilých (tvrzené selhání výchovy otce a jeho údajné manipulativní chování, příčiny projeveného pohledu na vztah dětí a matky apod.). Vzhledem k vymezení pochybení ze strany žalované lze totéž tvrdit i o nutnosti dokazování celým spisem v opatrovnické věci – i kdyby totiž bylo zcela hypoteticky pravdivé tvrzení matky o prvcích manipulace ze strany otce, nemělo by to žádný vliv na to, že stěžovatelka při pohovoru nebyla oprávněna zlehčovat emoce, prožitky a názory nezletilých (navíc neadekvátním způsobem). Vždy je třeba zachovávat respekt k osobnosti nezletilých a bezpečné prostředí pro komunikaci. Za bezpečné prostředí přitom lze považovat zejména takové, ve kterém se dítě nejprve cítí přijímané takové, jaké je, a má tak možnost spolupracovat a porozumět ostatním. Rozhodně však za takové prostředí nelze považovat prostředí jednací síně, v níž je navozena „dusná“ atmosféra a v níž zaznívají nevybíravé kritiky a výčitky na adresu nezletilých bez jakékoliv reakce na pláč nezletilé v průběhu pohovoru. Tímto způsobem vedený pohovor byl pro nezletilé nepřiměřeně zatěžující. Nelze přehlédnout, že tato situace by byla mimořádně obtížná i pro dospělého člověka. Stěžovatelka tak nepřizpůsobila vedení pohovoru tomu, aby byl zachován respekt k důstojnosti nezletilých, zejména k tomu, že děti jsou plnohodnotné a rovnocenné lidské bytosti se specifiky, které jsou dány různou intelektovou, mentální a citovou vyspělostí.

[24] Dále lze podotknout, že procesní právo obsahuje pro orgán, který jej aplikuje, kogentní normy. Tento orgán je rovněž omezen zásadou zákonnosti. Ta požaduje, aby každý procesní úkon měl konkrétní zákonný podklad. Při zohlednění způsobu vedení pohovoru v odvolacím řízení a jeho posouzení v kontextu § 100 odst. 3 o. s. ř. (resp. § 867 občanského zákoníku), nebyl zákonný podklad dostačující, neboť vedle poskytnutí potřebných informací k řízení a zjištění názoru nezletilých došlo i k opakovanému přesvědčování nezletilých za účelem změny jejich postoje ke styku s matkou, a to navíc i nátlakovou formou, jež vedla ke značnému rozrušení nezletilých (zejména dívky). Toto jednorázové pochybení při provádění procesního úkonu žalovaná stěžovatelce oprávněně vytkla, přičemž nebylo smysluplné, aby této výtce předcházelo vyhodnocení skutkového a právního stavu ve věci úpravy rodinných poměrů. Skutkový stav byl tedy zjištěn dostatečně.

pokračování

[25] Nejvyšší správní soud souhlasí se stěžovatelkou v tom, že soudy v civilním řízení mohou zprostředkovávat vedle své hlavní funkce spočívající ve spravedlivé ochraně práv osob i určité výchovné působení, jak ostatně předpokládá § 1 o. s. ř. Forma tohoto výchovného působení zvolená stěžovatelkou (intenzivní nátlak na změnu názoru projeveného nezletilými, který byl pro stěžovatelku „nenormální“, faktická obhajoba matky, opakovaná bagatelizace vztahových problémů, přehnaná kritika postojů nezletilých, například jejich označením jako „nehorázných“) však podle Nejvyššího správního soudu zcela vybočila z mantinelů obecné výchovně-preventivní funkce civilních soudů dle § 1 o. s. ř. Stěžovatelka nezletilým při pohovoru vštěpovala své názory odlišné od jimi vyjádřených postojů, přestože bylo záhodno, aby odvolací senát své kritické úvahy případně rozvinul až v odůvodnění meritorního rozhodnutí o úpravě rodinných poměrů (i při rozhodování by však žádný jedinec neměl být považován za „pouhý objekt rozhodování“). Pokud tedy nyní stěžovatelka apeluje na hodnotovou dimenzi rozhodování, nezbývá než konstatovat, že po ní nikdo nežádal, aby do rozhodnutí nekriticky přejala postoje a přání nezletilých. Tato přání a postoje mohla v rozhodnutí podrobit vlastnímu posouzení například založeném na respektu k určitým společenským hodnotám, jako je úcta k rodině jakožto instituci a oběma rodičům. Nebylo však namístě, aby stěžovatelka subjektivní postoje nezletilých (vycházející z jejich vlastních prožitků a zkušeností s tím, že ve svém věku si již nepochybně byli schopni utvářet vlastní názory, které jim samotným dávaly smysl) při pohovoru odsuzovala, označovala za vadné a snažila se nezletilé přesvědčovat o tom, že je potřeba, aby svůj „nesprávný“ názor, resp. vztah k jednomu z rodičů, přehodnotili. Nejvyšší správní soud se proto ztotožnil se závěry městského soudu (bod 84 napadeného rozsudku), že obecně pojatou výchovnou funkci civilního soudu nelze vykládat tak, že stěžovatelka mohla daným způsobem v rámci pohovoru „pracovat“ s nezletilými za účelem nápravy jejich údajně vadných postojů. Převýchovu nezletilých v této formě nelze považovat za úkol soudu vyplývající z § 1 o. s. ř. Pokud totiž způsob vedení pohovoru postrádá empatii a respekt k individuálním prožitkům a názorům nezletilých, přičemž je veden tak, že cílem je převýchova nezletilých, tak se z nezletilého stává pouhý „objekt převýchovy“, a nikoliv účastník, jehož hlas má být slyšen. Dítě nemá být pouze předmětem ochrany, ale rovněž i účastník, který má být slyšen, a který spolurozhoduje o svém životě. Ústavní soud v nedávném nálezu ze dne 29. 10. 2025, sp. zn. IV.ÚS 2007/25, trefně konstatoval: *„Názor dítěte, zejména ve věku, kdy je schopno formulovat vlastní přání a stanoviska, musí být soudem respektován. Smyslem zjišťování názoru dítěte není hodnotit, nakořlík je jeho pohled objektivní, ale porozumět tomu, jak situaci prožívá. Není možné jeho slovní vyjádření ignorovat jen proto, že může být nepřímo ovlivněn konfliktem mezi rodiči. Naopak právě taková reakce může být výrazem potřeby bezpečí, kterou by měl soud při rozhodování o péči zohlednit.“* (Zvýraznění v citaci doplnil NSS.) Ani námitce týkající se nutnosti zohlednění širšího kontextu věci a hodnotového systému společnosti tedy kasační soud nepřisvědčil.

[26] Co se týče stěžovatelčina vymezení proti závěru městského soudu, že žalovaná ve výtce popsala průběh pohovoru správně, a upozornění na to, že nešlo o pláč nezletilé, nýbrž jen o „dvojí vzlyknutí“, Nejvyšší správní soud z obsahu správního spisu (kterým však podobně jako městský soud neprováděl důkaz) ověřil, jak pohovor probíhal a zda jeho skutečný průběh podle zvukového záznamu koresponduje s popisem uvedeným ve výtce a v napadeném rozsudku. Na základě tohoto ověření konstatuje, že stěžovatelka rozrušení nezletilé dívky zlehčuje. Přibližně od 35. minuty záznamu, tedy zhruba od poloviny celkové

délky pohovoru, dívka na základě kritiky ze strany stěžovatelky a referující soudkyně propukla v pláč, který trval několik dalších minut a při následném kritickém dialogu se znovu opakoval (např. 46. minuta záznamu). Dívka se také kvůli svému psychickému rozrušení ve svých dalších odpovědích na dotazy stěžovatelky začala zadržávat v řeči a poté opětovně přecházet v pláč (např. 51. minuta pohovoru). Stěžovatelka přitom na tuto situaci nijak nereagovala a pokračovala ve „výchovném působení“ za účelem změny postoje nezletilých k matce. Posouzení městského soudu ohledně řádného zjištění skutkového stavu tak bylo správné, a ani tuto námitku Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou.

[27] Stěžovatelka dále namítala, že na postup při udělení výtky bylo nutné použít základní zásady činnosti správních orgánů. K tomu zdůraznila, že správní orgány musí postupovat v souladu se všemi, nejen s vybranými právními předpisy. Rovněž odkázala na zásadu přiměřenosti s tím, že jí byla udělena výtka i přesto, že věc podle názoru žalované šlo vyřešit omluvou nezletilým, čímž lze uloženou výtku chápat jako odplatu za nevyhovění výzvě k omluvě. Nejvyšší správní soud k této argumentaci předně připomíná, že již městský soud ve svém rozsudku dovodil, že základní zásady činnosti správních orgánů se uplatňují i při ukládání výtky (bod 95 napadeného rozsudku). Současně ale uvedl, že prostý odkaz stěžovatelky na určitá ustanovení občanského zákoníku a mezinárodních úmluv bez konkrétního zasazení do skutkového stavu a bližšího zdůvodnění je natolik obecný, že takto formulovaný žalobní bod nelze vypořádat. Co se týče pojmání výtky jakožto faktické odplaty za nevyhovění výzvě k omluvě nezletilým, městský soud konstatoval, že případnou omluvu lze – i přes její neukotvení v zákoně – považovat za příklad etického chování soudce, a rovněž uvedl, že omluva může být při rozhodování dohledového orgánu pojmána jako polehčující okolnost. K tomu dodal, že výtku nešlo považovat za úkon učiněný v důsledku toho, že se stěžovatelka odmítla omluvit. Výtka tedy neměla charakter nátlakového prostředku na soudce, který by představoval zneužití pravomoci žalované.

[28] Nejvyšší správní soud se s tímto posouzením ztotožňuje. Jak už kasační soud konstatoval k samostatné námitce týkající se nezohlednění širšího kontextu věci, případný detailní rozbor hmotněprávních ustanovení označených právními předpisy (týkajících se zejména nejlepšího zájmu dětí a práva na výchovu oběma rodiči) by vzhledem k úzkému vymezení pochybení nemohl nic změnit na závěru, že nátlak na nezletilé za účelem změny jejich názoru na styk s matkou představoval překročení zákonného účelu pohovoru a nemohl spadat ani pod obecnou výchovně-preventivní funkci soudu podle § 1 o. s. ř. *Hmotněprávní* ustanovení právních předpisů, na něž stěžovatelka odkazovala, nepochybně byla relevantní pro meritorní rozhodování ve věci úpravy poměrů nezletilých (pro úvahy senátu v jeho odůvodnění), nikoli však pro nynější posuzování zákonnosti a adekvátnosti vedení konkrétního *procesního* úkonu (pohovoru s nezletilými). Zásada zákonnosti tedy nebyla v rámci postupu při udělení výtky dotčena. Současně Nejvyšší správní soud podotýká, že správní soudnictví ovládá zásada dispoziční, která nutí žalobce dostatečně specifikovat důvody, pro které má napadené rozhodnutí za nezákonné (rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 - 78, č. 2162/2011 Sb.). Pokud tedy stěžovatelka formulovala svůj žalobní bod ve značné míře obecnosti (prostřednictvím odkazů na konkrétní paragrafy právních předpisů), nemohla očekávat, že městský soud za ni domyslí i zcela konkrétní argumentaci o tom, jak byla daná ustanovení porušena či proč měla být v řešené věci rovněž zohledněna.

pokračování

[29] Ohledně zásady přiměřenosti pak Nejvyšší správní soud prvořadě uvádí, že jednání žalobkyně naplnilo potřebný stupeň závažnosti (nešlo o bagatelní profesní selhání, viz výše), v důsledku čehož opatření zvolené dohledovým orgánem plně korespondovalo s mírou zjištěného pochybení. Nejvyšší správní soud rovněž s ohledem na skutečnost, že omluva může být dle judikatury (např. rozhodnutí NSS ze dne 17. 4. 2024, č. j. 11 Kss 5/2023 - 156) posouzena jako polehčující okolnost, nepovažuje výzvu žalované k omluvě nezletilým za jakkoli závadnou, neboť se v případě její realizace mohlo jednat o okolnost, která by byla způsobilá ovlivnit právní hodnocení stěžovatelčina pochybení ze strany žalované. Snaha žalované o vyvození vlastní odpovědnosti stěžovatelky (uznání pochybení) založená primárně na pravidlech profesní soudcovské etiky, která předcházela udělení výtky, nijak neovlivnila zákonnost výtky – nadále totiž byly splněny zákonné podmínky pro její udělení podle § 88a zákona o soudech a soudcích.

[30] V tomto kontextu Nejvyšší správní soud dodává, že profesní etika soudce je nezbytným doplňkem k explicitně stanoveným právním povinnostem soudce (srov. § 80 zákona o soudech a soudcích) a tyto povinnosti dále rozvíjí. Na soudce tak společnost klade zvláštní požadavky vztahující se k důstojnosti jeho funkce, jeho nezaujatosti a zdrženlivosti, ale i co se týče úcty k osobám, s nimiž soudce jedná. V případě výše popsaného pochybení šlo jak o pochybení právní (překročení zákonných mezí pohovoru), tak i o pochybení v rovině etické (faktická obhajoba požadavků jedné ze stran řízení, neúcta k vysloveným názorům nezletilých a snaha tyto názory konfrontovat). Podle Nejvyššího správního soudu tak bylo logické, aby vedle disciplinárního opatření zvoleného žalovanou došlo i k určitému morálnímu narovnání situace přímo vůči nezletilým, do jejichž práv stěžovatelka zasáhla. To mohla zajistit právě omluva, kterou nakonec podle obsahu správního spisu zaslal nezletilým vzhledem k odmítavému stanovisku stěžovatelky sám místopředseda městského soudu.

IV. Závěr a náklady řízení

[31] Nejvyšší správní soud na základě shora uvedených závěrů neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[32] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 a odst. 7 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, tudíž nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované by právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti jakožto procesně úspěšnému účastníkovi řízení příslušelo. Soud jí však náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože jí nevznikly náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. prosince 2025

Lenka Kaniová
předsedkyně senátu